

mer tilhjælp for utilstrækkelig lønede Kald, til Kapellanhold og Sligt. Det kunde vi sandsynligvis spare, saa at det nok kan være, at der af sig selv kommer en pekuniær Fordel for Statskassen, selv om vi ikke stille som vort Formaal at ville opnaa nogen direkte Fordel ved at gjøre denne Reform. Svad der egentlig er et af Hovedpunkterne for mig og et af Hovedgoderne, der opnaas herved, er et, som vedrører baade den kirkelige Interesse og tillige Folkets økonomiske Interesse, nemlig Fritagelsen for de personlige Ydelsler. Det forekommer mig, at man ikke kan være blind for, at mange Steder har det været stigende for Befolkningen, at hver Gang der er en Familiebegivenhed, hvorved man kræver Kirkens Nærvarelse gennem dens Tjener, skal der bestandig betales. Mange kunne ikke lide at se Præsten træde ind ad Døren, naar de tillige vide: Nu skal Du til at betale og Du kan ikke godt faae Raad til det; det er et tungt Dieblif for Dig til at betale, men alligevel skal Du betale. Man kan jo ikke dable Præsterne for, at de ville have denne Del af deres Løn; thi ellers fik de jo ikke det, som man har anset for deres tilhørlige Løn. Altsaa, det er ikke min Mening at ville kaste nogen Skygge paa Præsterne, fordi de tage mod den Slags Gaver; men jeg tror, at det vil være i det kirkelige Livs Interesse, at dette bortfalder, og paa den anden Side er det aabenbart, at det vil blive en stor Lettelse for den fattigste Del af Befolkningen, naar den bliver fri derfor. Altsaa, det er et Par Goder, som vil søles over hele Landet og af den største Del af Befolkningen, saa snart denne Lov kommer ud, og det er en af de Ting, som især bevæge mig til at ønske, at denne Reform nu kunde gennemføres. — Endnu vil jeg sige et Par Ord om Udstyningen af Præstegaardenes Jord. Jeg erindrers i Dieblifket ikke, hvor mange Tønder Hartkorn det er paatænkt at bortselge, men det forekommer mig, at det var omtrent 4—5,000 Tdr. Hartkorn, som man efter dette Lovforslag vilde tage bort fra Præstegaardene. Derved vilde der jo kunne skaffes en Masse Familier Erhverv, naar den Lov bliver vedtagen, og naar dertil knyttes Betingelser af den Art, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Berg) nævnte. Staten vil jo ogsaa faae Udbygning til en Lettelse og være mindre udfat for at komme til at give ekstraordinære Tilskud, naar disse Jorder sælges, idet det er sandsynligt, at der kunde komme større Indtægt af disse til Fordel for det geistlige Lærerpersone, end der kan havees nu. Det er altsaa i saa mange Henseender ønskeligt, at denne Lov udkommer, at jeg for min Part er de ærede Forslagsstillere Tak skyldig, fordi de ere fremkomne med Lovforslaget nu. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne sagde jo, at der nu fra alle Sider er et Ønske om, at man kunde komme til at foretage noget virkeligt Arbejde paa Love, der kunde tænkes at komme ud; det er jo nu at tage

de Herrer paa Ordet, og det er mig kjært, at man nu giver dem Leilighed til at vise deres Tro af deres Gjerninger. Jeg skal endnu blot sige som saa, at vi ikke ere blevne rige af den Stade, vi lede ved ikke at tage Løven sjibt: nu vil jeg ønske, at vi maa være blevne kloge.

Lund: Da jeg i Forgaaers havde Ordet, havde jeg tænkt at henvende nogle Bemærkninger til det ærede Medlem for Beile (H. Nielsen), men glemte det. Jeg skal imidlertid idag oprette det Forsømte, det skal ste i al Korthed. Det ærede Medlem udalte sig lidt hoomesterende om de Præster, som have sat sig i Epibsen for den saakaldte Forsvarsadresse. Det forekommer mig, at man her i Thinget har en vis Tilbøielighed til at hoomesterere ærede Medborgere, som gaa i en anden Retning, end man her synes om, det er ikke saa ganske liberalt. Man forlanger Frihed for sig selv; det forekommer mig, at man da ogsaa skal unde Andre Frihed. Og hvad er det nu, hine Præster have gjort? De have benyttet deres statsborgerlige Ret til at virke for en Sag, de betragte som Danmarks Livs Sag. Det er det Hele, og jeg kan ikke tro, at en Mand, fordi han bliver Præst, skal ophøre at søle sig som Statsborger. Jeg tror, at vi maa ønske, at vore Præster vedblivende søle sig som Statsborgere. Jeg kan ikke komme bort fra det, at den, som elsker sin Gud, ogsaa maa elske sit Fædreland. Saa, dersom man endda kunde bebrejde disse Præster, at de forsømte deres Embedsgjæring for at reise rundt i Landet og agitere, saa var det en anden Sag. Men jeg tror at kunne sige om disse Mænd — og det saameget mere frit, som jeg ikke aar paa samme kirkelige Side som de —, at de Alle ere Mænd, hvis Navne have god Klang i vor Kirke, og som have bidraget ikke lidt til at vække og nære et kirkeligt Liv blandt os. — Det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) udalte sig for, at Præstetienden skulde eftergives Tiendeyderen. At en saadan Tanke kunde finde Talsmænd — og den fandt jo ikke alene en, men ogsaa to — heri Thinget, vilde jeg for nogle Dage siden have anset for en Umulighed. Det staar klart for mig, at Tienden er at betragte som Prioriteter, der staa i vedkommende Giendomme, kun deri forskjellige fra andre Prioriteter, at de ikke kunne opsiges. Naar en Mand kjøber sig en Gaard, af hvilken der skal svares Tiender, saa tager han Hensyn dertil ved Kjøbet, saa giver han ikke saa meget for Gaarden, som han vilde, dersom disse Tiender ikke stode i Giendommen. Dersom nu gennem Lovgivningen man uden videre eftergav Tiendeyderne deres Tiende, saa var dette det Samme, som om man vilde eftergive dem en Del af deres Gjæld. Det ærede Medlem for Sorø (Alberti) har Lov til at være særdeles lemfældig overfor sine egne Skyldnere, men han har ikke